

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Allmänna avdelningen
Enhet 12

DOM
2014-02-28
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
30180-13

Sida 1 (5)

SÖKANDE

Poolia Sverige AB, 556426-7655

Ombud: Maria Nyrén Ivarsson
CM Juridik AB
Danderydsvägen 146
182 36 Danderyd

MOTPART

Försvarets materielverk
115 88 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

KONKURRENSVERKET	
20140228	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 445323

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag – fredag 08:00-16:30
		E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se		

YRKANDEN M.M.

Försvarets Materielverk (FMV) genomför en upphandling avseende ramavtal för bemanningstjänster (13FMV7037). Myndigheten använder sig av ett förenklat förfarande enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU.

Poolia Sverige AB (Poolia) ansöker om överprövning av upphandlingen med yrkande att förvaltningsrätten ska förordna antingen att den ska göras om eller i vart fall att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts. Till stöd för sin talan uppger Poolia bl.a. följande.

I förfrågningsunderlaget anges ett obligatoriskt krav vad gäller referensuppdrag med innebörd att om en anbudsgivare under de senaste tre åren har haft ett ramavtal med FMV, Försvarmakten och/eller FOI, så kommer en intern referens från någon av dessa myndigheter att ersätta anbudsgivarens egen angivna referens nr 3. Poolia har i sitt anbud angett en intern referens som nr 3, men FMV har låtit byta ut denna mot en annan intern referens. Detta kan inte vara förenligt med LOU eftersom FMV beroende på vilken intern referens myndigheten väljer att använda sig av kan styra vilka bolag som går vidare till utvärderingsfasen.

Av förfrågningsunderlaget framgår vilka frågor som kommer att ställas till referenspersonerna och att de ska svara med ett av fem angivna svarsalternativ. FMV borde dock även i förfrågningsunderlaget ha angett vad som krävs för att få dessa omdömen. Det skulle ha gett leverantörerna en tydligare bild av vad beställaren värdesätter. Avsaknaden av denna information gör att upphandlingen strider mot principerna om transparens och förutsebarhet.

Enligt förfrågningsunderlaget räcker det med att en referensperson ger betyget 1 på en fråga för att leverantören inte ska gå vidare till utvärderingsfasen. Det kan inte vara förenligt med principen om proportionalitet. Vad gäller referenserna ställde Poolia dessutom en fråga till FMV om referensuppdraget måste avse ett genomfört bemanningsuppdrag för att vara giltigt; dvs. om en kandidat måste ha tillsatts. Svaret blev "Ja, annars kommer referensen inte kunna svara på frågorna". Vid det uppdrag som FMV:s interna referens betygsatte hade dock inte något bemanningsuppdrag utförts alls, vilket inte kan anses vara förenligt med LOU.

Poolia har lidit skada av det ovan anförda.

FMV bestrider bifall till överklagandet och uppger bl.a. följande.

Kraven avseende referenstagningen och dess genomförande är klara och tydliga och referenstagningen har också genomförts i enlighet med dessa. Utformningen med interna referenser syftar till att säkerställa en så rättvisande bild som möjligt av leverantörernas förmåga och vilja att fullgöra tjänsterna. Tanken kan inte vara att leverantörerna själva ska kunna välja vilken bild av dem som ska visas. Kraven är rimliga och proportionerliga i förhållande till syftet.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Kammarrätten i Göteborg har i ett avgörande från år 2010 tagit ställning till användandet av interna referenser (se Kammarrätten i Göteborgs avgörande den 18 november 2010 i mål nr 2504-10). Kammarrätten uttalade då att tanken med referenser är att de ska ge en rättvisande och objektiv bild av hur en leverantör tidigare har utfört liknande uppdrag – inte att en leverantör själv ska kunna välja vilken bild av bolaget som ska visas. Domsto-

len fann också att ett krav på att en leverantör ska lämna en intern referens i de fall bolaget tidigare har utfört liknande uppdrag åt den upphandlande myndigheten inte strider mot LOU. Kammarrätten i Stockholm har dessutom i ett senare avgörande (se Kammarrätten i Stockholms avgörande av den 10 juni 2011 i mål nr 862-11) funnit att det inte kan anses stå i strid med LOU att en upphandlande myndighet – när det finns flera relevanta interna referenser – har möjlighet att välja vilken av dessa man ska använda sig av. Förvaltningsrätten finner ingen anledning att göra någon annan bedömning än de kammarrätterna gjort i de nyss angivna målen och konstaterar att det därmed inte finns någon grund för förvaltningsrätten att ingripa i den nu aktuella upphandlingen mot bakgrund av vad Poolia har anfört i denna fråga.

Referenterna har fått svara på fyra stycken påståenden. Ett av dem var att *anbudsgivaren har visat mycket god förmåga att leverera beställd vara i rätt tid*. Svaren skulle anges enligt en värdeskala där svaret *stämmer mycket dåligt - mycket missnöjd* gav betyget 1 och svaret *stämmer mycket bra – är mycket nöjd* gav betyget 5. Förvaltningsrätten finner att det inte strider mot principerna om transparens och förutsebarhet att inte närmare ange vad som krävs för att få dessa omdömen. Inte heller är det oproportionerligt att ett bolag utesluts från upphandlingen om bolaget får betyget 1 (mycket missnöjd) på någon av frågorna.

Poolia har gjort gällande att referensuppdraget enligt ett svar som bolaget fått från FMV måste avse ett genomfört bemanningsuppdrag och att något sådant inte utförts gällande det uppdrag som den interna referensen svarade för. Förvaltningsrätten konstaterar i denna fråga att FMV även lämnat en korrigering till sitt svar med lydelsen: *Leverantören måste ha fått en avropsförfrågan för att kunna svara på frågorna och därmed kunna användas som referens. Någon kandidat behöver däremot inte ha blivit tillsatt.*

Vad Poolia har anfört i denna del kan därmed inte ligga till grund för ett ingripande från förvaltningsrättens sida.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan ska Poolias ansökan om överprövning avslås i sin helhet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1A LOU).

Peter Andrén

Rådman

Håkan Jöngren har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.